

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО ФАХУ»

Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»
Статус	Обов'язкова
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Термін викладання	1-й семестр (1 чверть)
Мова викладання	українська

Викладач: к. держ. упр. Багрім О.А.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 21 с.

Розробник:

– Багрім Ольга Андріївна, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (протокол № 6 від 29 серпня 2024р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури.....	8
6.3 Критерії.....	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	13
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	14

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. До дисципліни Б1 «Вступ до фаху» віднесено такі результати навчання:

ПР 01	Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.
ПР 04	Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

Мета дисципліни «Вступ до фаху» – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про сутність, зміст, завдання та особливості професійної діяльності у сфері публічного управління та адміністрування; забезпечити набуття базових теоретичних знань, розуміння структури й функціонування публічної влади та управлінських процесів, а також сформувати первинні практичні компетентності, необхідні для подальшого професійного розвитку й ефективного застосування знань у публічному секторі.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ШИФР ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПР 01	ПР01.1-Б1	<i>Знати і розуміти</i> теоретичні основи, основні положення, принципи, закони, завдання і цілі публічного управління та адміністрування.
	ПР01.2-Б1	<i>Демонструвати розуміння</i> еволюції, реформування, модернізації та трансформації публічного управління в Україні, враховуючи сучасний контекст.
ПР 04	ПР04.1-Б1	<i>Визначати</i> особливості функціонування та взаємозв'язок між публічним управлінням та владою, вміти характеризувати види органів законодавчої, виконавчої та судової влади України; характеризувати сутність, роль, функції, правові засади здійснення місцевого самоврядування в системі публічного управління.
	ПР04.2-Б1	<i>Характеризувати</i> публічне управління та адміністрування як процес вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень, розуміти алгоритм вироблення та реалізації ефективних

		управлінських рішень
	ПР04.3-Б1	<i>Визначати та характеризувати</i> змістовні складові професійної діяльності фахівців у сфері публічного управління та адміністрування; знати напрями підвищення конкурентоздатності фахівців спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування на ринку праці; інтегрувати отримані знання задля організації ефективної професійної діяльності в умовах війни та післявоєнний період.
	ПР04.4-Б1	<i>Розуміти та характеризувати</i> основні положення нормативно-правового забезпечення організації навчального процесу та напрями студентського самоврядування в НТУ «Дніпровська політехніка»; ознайомитися із основними принципами академічної доброчесності в освітньому процесі; вміти генерувати нові ідеї з метою забезпечення їх високого рівня ефективності як провідної складової сучасної демократичної вищої школи та прояв публічного управління.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна викладається у першому семестрі відповідно до навчального плану, тому додаткових вимог до базових дисциплін не встановлюється. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтується на знаннях, отриманих з попередньо вивчених дисциплін у закладах середньої освіти.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	45	21	24	4	41
практичні	45	21	24	4	41
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	90	42	48	8	82

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	45
ПР01.1-Б1 ПР01.2-Б1	1. Теоретичні засади публічного управління та адміністрування 1.1. Феномен управління: природа, сутність та складові.	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>Управління як суспільне явище</p> <p>1.2. Публічне управління, публічне адміністрування та державне управління: співвідношення понять</p> <p>1.3. Різновиди управління. Форми, методи та функції управління</p> <p>1.4. Принципи, закони, завдання і цілі публічного управління та адміністрування</p> <p>1.5. Еволюція публічного управління в Україні та його сучасна трансформація</p>	
<p>ПР01.1-Б1 ПР01.2-Б1 ПР04.1-Б1</p>	<p>2. Публічна влада як основа публічного управління</p> <p>2.1. Поняття влади. Публічна влада та публічне управління</p> <p>2.2. Влада як інструмент реалізації публічного управління. Питання легітимності</p> <p>2.3. Форми реалізації влади в Україні</p> <p>2.4. Світові моделі публічного управління та адміністрування</p> <p>2.5. Органи виконавчої влади в системі публічного управління</p> <p>2.6. Сучасні тенденції розвитку публічного управління в Україні: реформи, цифровізація, децентралізація</p>	10
<p>ПР01.1-Б1 ПР01.2-Б1 ПР04.1-Б1</p>	<p>3. Місцеве самоврядування в системі публічного управління</p> <p>3.1. Поняття місцевого самоврядування. Основні чинники його становлення</p> <p>3.2. Повноваження та компетенції органів місцевого самоврядування</p> <p>3.3. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування</p> <p>3.4. Посадові особи місцевого самоврядування: статус, повноваження, відповідальність</p> <p>3.5. Громадська участь та взаємодія місцевої влади з інститутами громадянського суспільства</p> <p>3.6. Децентралізація як умова ефективного публічного управління на місцях</p>	8
<p>ПР01.1-Б1 ПР04.2-Б1</p>	<p>4. Прийняття та реалізація управлінських рішень у публічному секторі</p> <p>4.1. Управління як визначальна функція публічного адміністрування</p> <p>4.2. Сутність і види управлінських рішень</p> <p>4.3. Методологія прийняття управлінських рішень</p> <p>4.4. Етапи процесу прийняття рішень у публічному управлінні</p> <p>4.5. Моніторинг і контроль виконання управлінських рішень</p> <p>4.6. Типові помилки в управлінських рішеннях і механізми їх уникнення</p>	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПР01.1-Б1 ПР04.3-Б1	5. Професійна діяльність фахівців у сфері публічного управління та адміністрування	6
	5.1. Специфіка професійної діяльності публічних службовців	
	5.2. Формування професійних компетентностей публічного службовця: підходи та практики	
	5.3. Методи та інструменти розвитку професійного потенціалу фахівців	
	5.4. Етичні стандарти та публічна відповідальність службовця	
ПР04.4-Б1	6. Академічне середовище як простір становлення фахівця	5
	6.1. Нормативно-правове забезпечення організації навчального процесу в НТУ «Дніпровська політехніка»	
	6.2. Принципи академічної доброчесності в освітньому процесі	
	6.3. Роль студентського самоврядування як провідної складової сучасної демократичної вищої школи та прояв публічного управління	
	6.4. Участь студентів у формуванні освітнього середовища: права, ініціативи, відповідальність	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	45
ПР01.1-Б1 ПР01.2-Б1	1. Теоретичні засади публічного управління та адміністрування	8
ПР01.1-Б1 ПР01.2-Б1 ПР04.1-Б1	2. Публічна влада як основа публічного управління	10
ПР01.1-Б1 ПР01.2-Б1 ПР04.1-Б1	3. Місцеве самоврядування в системі публічного управління	8
ПР01.1-Б1 ПР04.2-Б1	4. Прийняття та реалізація управлінських рішень у публічному секторі	8
ПР01.1-Б1 ПР04.3-Б1	5. Професійна діяльність фахівців у сфері публічного управління та адміністрування	6
ПР04.4-Б1	6. Академічне середовище як простір становлення фахівця	5
	РАЗОМ	90

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2). Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою. Види засобів діагностики та

процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	поточне тестування	проходження тесту під час лекційного заняття	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	індивідуальне завдання	виконання індивідуального завдання під час самостійної роботи; публічна презентація і захист під час практичного заняття		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань.

Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час *заліку* має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
<p>♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання</p>	<p>Відповідь характеризує уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання 	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<p>♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації;</p> <p>♦ збір, інтерпретація та застосування даних;</p> <p>♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	<ul style="list-style-type: none"> - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Активований корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one).

Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote.

Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle.

Підключення до Internet.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Бородін Є. І., Тарасенко Т. М. Система публічного управління та адміністрування : навч. наоч. посіб. [Електронне видання] / Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 187 с.
2. Серьогін С. М., Липовська Н. А., Бородін Є. І. та ін. Публічна служба : навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро : ГРАНІ, 2018. 384 с.
3. Гончарук Н. Т., Сорокіна Н. Г. Публічна служба : навч. наоч. посіб. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. 341 слайд.
4. Карташов Є. Г., Євдокимов В. В., Драган І. О., Дацій О. І. та ін. Державне та регіональне управління : підручник / за заг. ред. Є. Г. Карташова. Київ, 2019. 223 с.
5. Бідзюра І. П., Сурмін Ю. П., Грабовенко Н. В., Утвенко В. В., Шаповалова А. М. Публічне управління та адміністрування. Радник-консультант органів державної влади : навч.-метод. комплекс / за заг. ред. І. П. Бідзюри, Ю. П. Сурміна, Н. В. Грабовенко. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 500 с.
6. Міжнародні стандарти державного управління : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Коломоєць ; Запоріж. нац. ун-т, Навч.-наук. лаб. дослідж. проблем служб. права Нац. акад. прав. наук України. Запоріжжя : Гельветика, 2018. 55 с.
7. Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Ковтун М. С. та ін. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. 2-ге вид., допов. і перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
8. Надьон О. В., Хмиров І. М., Луценко Т. О. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2020. 175 с.
9. Куйбіда В. С., Білинська М. М., Петроє О. М. Публічне управління: термінологічний словник : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2018. 224 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_888_37081450.pdf
10. Серьогін С. М., Бородін Є. І., Комарова К. В., Липовська Н. А., Тарасенко Т. М. Управління персоналом в органах публічної влади : навч. посіб. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 200 с.

Додаткові

1. Багрім О. А. Сучасний стан формування потенціалу державної служби України в умовах аксіологічного транзиту: проблеми та перспективи. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. № 6. С. 48–53. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.6>
2. Багрім О. А. Особливості розвитку професійного потенціалу державних службовців у воєнний та поствоєнний період в Україні. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2023. № 2. С. 9–14. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.2.1>

3. Багрім О. А. Специфіка формування позитивного іміджу публічних службовців в умовах воєнного і післявоєнного періоду в Україні. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2024. № 1. С. 80–84. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.1.13>
4. Багрім О. А. Специфіка розвитку соціального та емоційного інтелекту публічних службовців у воєнний та післявоєнний період в Україні. Аспекти публічного управління. 2024. № 4. С. 52–58. DOI: <https://doi.org/10.15421/152448>
5. Багрім О. А., Зудова С. М. Особливості сучасного стану процесу трансформації країни щодо надання адміністративних послуг громадянам. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2024. № 5. С. 7–14. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.5.1>
6. Куйбіда В. С., Хорошенюк О. В. Організація публічної служби України : монографія. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2016. 271 с.
7. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
8. Історія державного управління / кол. авт. ; за заг. ред. В. С. Загорського, О. Я. Красівського, О. Ю. Мороза. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. 368 с.
9. Серьогін С. М., Бородін Є. І., Комарова К. В., Липовська Н. А., Тарасенко Т. М. Управління персоналом в органах публічної влади : навч. посіб. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 200 с.
10. Василенко Н., Матохнюк О. Структурно-компонентна модель розвитку лідерства в контексті професіоналізації публічної служби. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. 2023. Вип. 4. С. 58–64.
11. Ващенко К. О. Професійна підготовка державних службовців: теорія, методологія, практика : монографія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2017. 416 с.
12. Волкова Н. Стратегічне управління персоналом публічної служби в умовах євроінтеграції. Публічне управління та адміністрування. 2023. № 2 (5). С. 17–21.
13. Гончарук Н. Т., Прудіус Л. В. Модернізація державної служби та управління людськими ресурсами в Україні. Аспекти публічного управління. 2018. Т. 6, № 1–2. С. 42–51.
14. Гончарук Н., Прудіус О. Управління людськими ресурсами державної служби України в умовах діджиталізації. Аспекти публічного управління. 2022. Т. 10, № 5. С. 19–28. DOI: <https://doi.org/10.15421/152231>
15. Гончарук Н.Т. Концептуальні засади управління людськими ресурсами в сфері публічної служби: архетипний підхід / Н.Т. Гончарук, Ю. В. Пирогова // Публічне урядування, №3 (18) –червень 2019 р. – Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2019. - С.158-170.
16. Гончарук Н.Т., Пирогова Ю. В. Мотивація та стимулювання у сфері публічної служби України як інструмент ефективного управління людськими ресурсами. Scientific discussion. Praha. Czech Republic. Vol. 2. No 52. 2021. p. 47 - 51.

URL: <http://scientific-discussion.com/wp-content/uploads/2021/03/VOL-2-No-52-2021.pdf>

17. Гончарук Н.Т. Концептуальні засади реформування системи професійного навчання посадових осіб місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні / Н. Т. Гончарук, Л. В. Прудіус // Трансформація статусу посадової особи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні : кол. моногр. / С. М. Серьогін, Є. І. Бородін, Н. А. Липовська, І. В. Шпекторенко [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Дніпро : Грані, 2020. – С.173-184.

18. Гончарук Н., Кіслов О. Розвиток лідерського потенціалу керівника на публічній службі в Україні в умовах реформ. Аспекти публічного управління. 2025. Т. 13, № 3. С. 46-52. DOI: <https://doi.org/10.15421/152529>

19. Пирогова Ю. В. Пріоритетні напрями вдосконалення управління людськими ресурсами у сфері публічної служби України. Аспекти публічного управління. 2020. Т. 8, № 6. С. 37-48. URL : <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/824>

20. Розвиток перцептивної гендерно-рольової компетентності у молоді : методичний посібник [електронне видання] / О. Т. Плетка. Київ : Талком, 2023. 74 с. URL: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/pletka-pos-gend-23.pdf.old2>

21. Дурман О. Л., Полосьмак К. О. Аналіз нових концепцій публічного управління та ступінь їх «адекватності» реаліям сучасного світу. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2020. № 1. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2020_1/7.pdf

22. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій / уклад. К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.

23. Плетньова Т. Система суб'єктів управління персоналом на державній службі: законодавче регулювання у державах-членах Європейського Союзу. Публічне право. 2022. № 4 (48). С. 95–103.

24. Плетка О. Т. Розвиток перцептивної гендерно-рольової компетентності у молоді : метод. посіб. [Електронне видання]. Київ : Талком, 2023. 74 с. URL: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/pletka-pos-gend-23.pdf.old2>

25. Сорокіна Н. Г. Морально-етичні основи публічної служби в умовах трансформації влади в Україні : монографія. Дніпро : ГРАНІ, 2020. 224 с.

26. Управління персоналом : підручник / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук та ін. ; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. 404 с.

27. Цифрова економіка: вплив інформаційно-комунікаційних технологій на людський капітал та формування компетентностей майбутнього : монографія / за ред. Л. Антонюк, Д. Ільницького, А. Севастюк. Київ : КНЕУ, 2021. 337 с.

28. Проблеми реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні : монографія / авт. кол. Т. Е. Василевська, І. Г. Сурай, О. І. Васильєва та ін. ; за заг. ред. Т. Е. Василевської. Київ : НАДУ, 2018. 256 с.

29. Багрім О.А. Особливості та актуалізація наукових та освітніх проєктів у контексті галузі публічного управління та адміністрування : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 24 січня-6 березня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – С. 11–13.

30. Багрім О.А. Актуалізація потреби розвитку професійного потенціалу публічних службовців в умовах сьогодення // Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку територій та громад : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпро, 4 березня 2022 р. / за заг. ред. І.А. Чикаренко, Т.В. Маматової. – Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. – С. 36–40.

31. Багрім О.А. Особливості розвитку професійного потенціалу державних службовців в умовах воєнного стану України // Наукова весна 2023 : матеріали XII Міжнародної науково-технічної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, Дніпро, 1–3 березня 2023 р. – Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. – 483 с.

32. Багрім О.А. Роль соціального та емоційного інтелекту для підвищення ефективності діяльності державних службовців в умовах воєнного стану України // Роль соціального та емоційного інтелекту як найважливіших soft skills XXI століття в освітньому процесі : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 6 березня–16 квітня 2023. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – 472 с.

33. Багрім О.А. Вплив мотиваційних факторів на ефективність діяльності державних службовців в умовах воєнного стану // Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні : матеріали наук.-практ. конф. за міжнародною участю, м. Дніпро, 4 травня 2023 р. / за заг. ред. І.А. Чикаренко, Т.В. Маматової. – Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. – С. 25–27.

34. Багрім О.А. Розвиток кадрового потенціалу органів публічної влади України у воєнний період : матеріали міжнар. наук.-техн. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Дніпро, 2024 р. – Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2024. – С. 256–257. – URL: https://ecology.nmu.org.ua/ua/Studies/Scientific_Spring_2024.pdf

35. Багрім О.А. Розвиток відповідального лідерства на публічній службі для повоєнного відновлення України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Синергія науки і бізнесу для повоєнного відновлення регіонів України», м. Херсон, 2024 р. – Херсон : Херсонський національний технічний університет, 2024. – URL: https://kntu.net.ua/ukr/content/download/116575/654126/file/СИНЕРГІЯ_2024_Том%201_секції%201-5.pdf

36. Багрим О.А. Специфіка впровадження інноваційних підходів у діяльність органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Безпечна, комфортна та спроможна територіальна громада», 16–18 жовтня 2024, м. Дніпро. – Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2024. – С. 173–176. – URL: <https://science.nmu.org.ua/ua/conferences/Forum/Zbirnyk2024.pdf>

37. Багрим О.А. Зарубіжний досвід іміджтворення у сфері публічної служби: уроки для України : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку», 18 лютого 2025 р., м. Київ. – Київ : ННПУДС КНУ імені Тараса Шевченка, 2025. – С. 211–213. – URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/osn/2/news/2166/files/a002efe4-576d-4b0b-bef1-0df7379b2e0d.pdf>

38. Багрим О.А. The image of public servants in times of war : матеріали міжнар. наук.-техн. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених «Наукова весна», м. Дніпро, 2025 р. – Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2025. – URL: https://rmv.nmu.org.ua/ua/arkhiv-zbirok-konferentsiy/naukova-vesna-2025/Scientific_Spring_2025.pdf

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. : із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 черв. 2001 р. № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

4. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 25 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

6. Про адміністративні послуги : Закон України від 6 верес. 2012 р. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

7. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лют. 2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

8. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

9. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

10. Про адміністративну процедуру : Закон України від 16 листоп. 2021 р. № 3475-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3475-20>

11. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>

12. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад : Закон України від 16 квіт. 2020 р. № 562-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/562-20>
14. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану : Закон України від 12 трав. 2022 р. № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20>
15. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби : постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовт. 2014 р. № 500. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-п>
16. Про затвердження Типового порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців : постанова Кабінету Міністрів України від 23 серп. 2017 р. № 640. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-п>
17. Про схвалення Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 груд. 2017 р. № 974-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974-2017-р>
18. Про схвалення Концепції впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах... : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 груд. 2017 р. № 844-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/844-2017-р>
19. Про схвалення Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2017 р. № 1013-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2017-р>
20. Про схвалення Концепції реформування системи оплати праці державних службовців... : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 трав. 2020 р. № 622-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/622-2020-р>
21. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 лип. 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-р>
22. Про проведення функціонального аудиту органів виконавчої влади : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 верес. 2022 р. № 824-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/824-2022-р>
23. Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 3 берез. 2016 р. № 47 (зі зм.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-16>
24. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 лип. 2021 р. № 831-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reforms/pars-2022-2025-ukr.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний веб-портал. URL: <https://rada.gov.ua/>

2. Президент України : офіційне Інтернет-представництво.
URL: <https://www.president.gov.ua/>
3. Головний правовий портал України. URL: <https://www.ligazakon.ua/>
4. Кабінет Міністрів України : офіційний вебпортал.
URL: <https://www.kmu.gov.ua>
5. Національне агентство України з питань державної служби : офіційний вебпортал. URL: <https://www.nads.gov.ua>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
URL: <https://www.nbuv.gov.ua>
7. Національна історична бібліотека України. URL: <https://nibu.kyiv.ua/>
8. Центр політико-правових реформ. URL: <https://www.pravo.org.ua/>
9. Public Service Europe. URL: <https://www.publicserviceeurope.com/>
10. European CAF Resource Centre, EIPA. URL: <https://www.eipa.eu/caf-resource-centre/>
11. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». URL: <https://ird.gov.ua/>
12. Інститут регіонального розвитку.
URL: <https://www.institute.lviv.ua/index.php/uk/proect>
13. Портал управління знаннями : освітня платформа у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
14. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу : офіційний веб-портал. URL: <https://www.center.gov.ua/pro-tsentr/proekti/sigma>
15. The European Institute of Public Administration.
URL: <https://www.eipa.eu/>
16. Public Administration and Governance : European Commission.
URL: https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/public-administration-and-governance_en
17. Навчальний портал територіальних громад. URL: <https://portal-gromady.msp.gov.ua/>
18. Дія-центри. URL: <https://center.diiia.gov.ua/about-cnap>
19. The Digital Youth Work project : ERASMUS+ : improves and develops digital youth work across Europe. URL: <https://www.oph.fi/en/education-development-and-internationalisation/long-term-cooperation-projects/digital-youth-work>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до фаху»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28
«Публічне управління та адміністрування»

Розробник:

Багрін Ольга Андріївна

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19